INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

1r TRIMESTRE 2021

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

INFORME DE
CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

1r TRIMESTRE 2021

ÍNDEX

1. L'economia mundial 3
2. L'economia espanyola i la catalana 5
3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre 7
4. L'ocupació i l'atur 8
5. La contractació laboral 12
6. Les afiliacions a la Seguretat Social 14
7. Expedients de regulació de l'ocupació 16
8. La dinàmica empresarial 17
9. El finançament bancari i el crèdit hipotecari 20
10. La variació dels preus de consum 24
11. Les exportacions i les importacions 26
12. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts 29

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

1. L'economia mundial

Ha passat un any des que la pandèmia va obligar, per defensar la salut de les persones arreu del món, a prendre una sèrie de mesures que van paralitzar l'activitat econòmica, ja que van limitar el tràfic de persones i mercaderies i van forçar el tancament de moltes activitats productives. Això malgrat que es va posar en marxa un pla d'ajudes financeres mai vist abans.

La pandèmia encara no ha estat superada

La pandèmia encara no ha estat superada, però la voluntat de contenir-la mitjançant la vacunació i mesures preventives per limitar-ne la expansió permet pensar que estem sortint dels efectes negatius que ha tingut tant en la salut humana com en el benestar social i econòmic. Els estímuls fiscals i monetaris que s'han anat donant —i els addicionals des de febrer de 2021, principalment als Estats Units— han fet augmentar les dosis d'optimisme, cosa que, d'altra banda, es reflecteix en els indicadors d'activitat.

Les estimacions relatives a l'economia mundial són d'una recuperació més forta al 2021 i al 2022 que la prevista als mesos anteriors. Tot i que, com avisa l'FMI, ateses les divergències entre països, i dins del mateix país, la recuperació pot tenir lloc a velocitats diferents, i la crisi originada per la Covid-19 pot deixar danys continuats.

Quadre 1. El creixement del PIB (%).

	2020	2021	2022	Variació des de 2019 a 2022
Món	**-3,3**	**6,0**	**4,4**	**7,01**
Economies avançades	**-4,7**	**5,1**	**3,6**	**3,77**
E.U. A.	-3,5	6,4	4,7	7,50
Zona euro	**-6,6**	**4,4**	**3,8**	**1,21**
Alemanya	-4,9	3,6	3,4	1,87
França	-8,2	5,8	4,2	1,20
Itàlia	-8,9	4,2	3,6	-1,66
Espanya	-11,0	6,4	4,7	-0,85
Japó	-4,8	3,3	2,5	0,80
Regne Unit	-9,9	5,3	5,1	-0,29
Canadà	-5,4	5,0	4,7	4,00
Economies emergents	**-2,2**	**6,7**	**5,0**	**9,57**
Xina	2,3	8,4	5,6	17,10
Índia	-8,0	12,5	6,9	10,64

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'FMI. Abril de 2021.

La variació de l'indicador del PIB mundial per a l'any 2021 és del 6% i per al 2022, del 4,4%, unes xifres que reflecteixen un augment del 7,01% des de 2019. Els resultats d'aquestes projeccions són diferents segons les zones. Per sobre de la mitjana de creixement es concentren els Estats Units i les economies emergents, principalment la Xina i l'Índia. Pel que fa a la Unió Europea, es preveu que tindrà un creixement inferior a la mitjana mundial els dos anys, si bé els majors creixements de 2021 es preveuen per a Espanya i França. La majoria de països que es mostren al quadre 1 assoliran la recuperació dels nivells de producte de finals de 2019 en acabar 2022. Tot i això, al quadre també es mostren les majors dificultats de la zona euro per arribar-hi, amb dues excepcions notòries, com són Itàlia i Espanya, que iniciaran el 2023 per sota de l'inici de 2020.

La variació de l'indicador del PIB mundial per a l'any 2021 és del 6% i per al 2022, del 4,4%

Gràfic 1. Projecció de la bretxa de producte 2020-23 (% del PIB potencial)

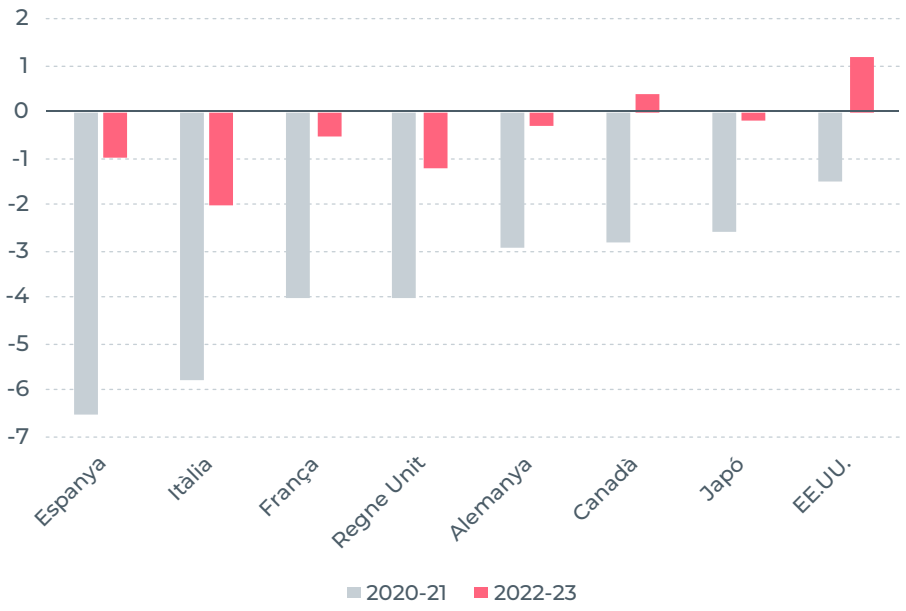

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'FMI. Abril de 2021.

Al gràfic 1 es mostra la caiguda de la producció en diverses economies avançades, inclosa la forta caiguda en el període 2020-21, que en tots els països representats contrasta amb la recuperació del bienni següent, si bé només els Estats Units i el Canadà estaran en nivells positius, segons les previsions de l'FMI.

La relació vacuna-virus és l'element bàsic per considerar la incertesa, tot i que les expectatives són positives

Totes aquestes projeccions, malgrat tot, estan rodejades d'una gran prevenció. La relació vacuna-virus és l'element bàsic per considerar la incertesa, tot i que les expectatives són positives, si bé no a un ritme similar a tot arreu. La problemàtica de l'Índia i el Brasil, l'expansió de la pandèmia a l'Àfrica i en països amb una feble estructura sanitària, i els nous tipus de brots poden comportar fortes correccions de les previsions. En termes econòmics, podem considerar divergències en la velocitat de recuperació i polítiques econòmiques diferents. Aquesta situació ha fet que els darrers mesos incrementi la taxa d'interès a llarg termini, fet que modificarà els equilibris de l'expansió del deute públic que s'ha donat fins ara en les principals economies.

2. L'economia espanyola i la catalana

L'àrea de l'euro està mostrant una dificultat de recuperació superior a la d'altres economies, si considerem les xifres de recuperació del PIB que hem assenyalat en el context de l'economia mundial. Les economies espanyola i catalana es troben immerses en aquesta realitat. La dependència de les exportacions a la zona euro i del turisme europeu en condicionen l'impuls. D'altra banda, el rebrot de la pandèmia i els problemes de vacunació han determinat mesures de contenció de la mobilitat i de la interacció social que han tingut uns efectes molt incisius sobre el sector serveis, principalment sobre el comerç i l'hoteleria, que s'han trobat en una crisi permanent des del principi de la generalització de la pandèmia. En aquests sectors, el poder sobreviure amb els interregnes dels cicles a la baixa i amb les ajudes públiques ha estat tot un repte. En canvi, els efectes negatius han estat menors sobre el sector manufacturer, que s'ha recolzat principalment en les exportacions, cosa que no han pogut fer els serveis, ja que depenen de la mobilitat dels grups i les persones. Aquesta dinàmica d'interrelació economia-virus ha comportat una debilitat del sector terciari des de principis de l'exercici, cosa que ha llastrat el conjunt de l'activitat econòmica i apunta a un augment de les divergències intersectorials.

Els efectes negatius han estat menors sobre el sector manufacturer, que s'ha recolzat principalment en les exportacions

Gràfic 2. Variació interanual i intertrimestral del PIB en l'economia espanyola (%).

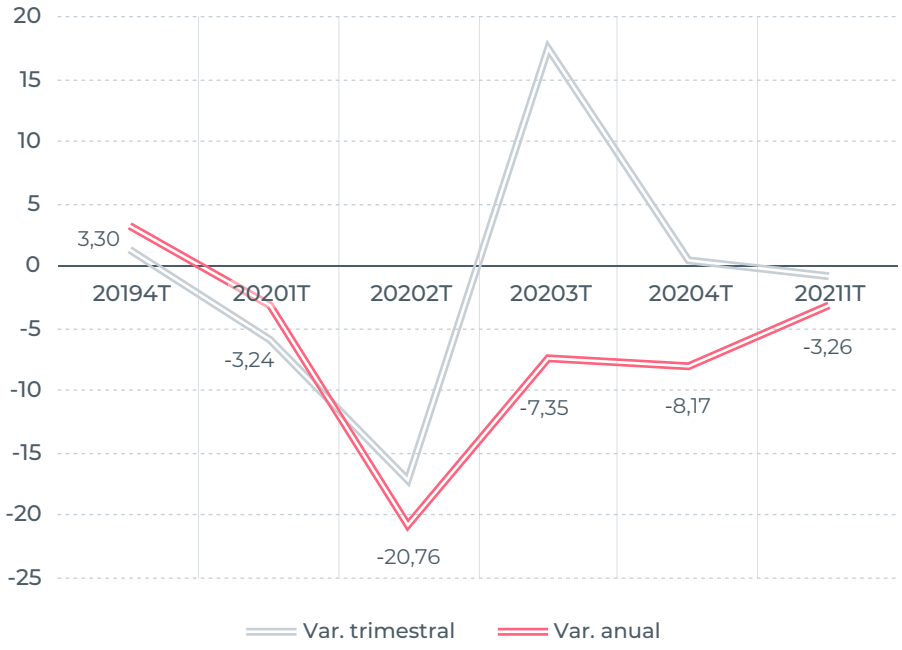

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La variació del PIB espanyol ha estat d'un -3,26% en valor interanual al primer trimestre de 2021. Si observem el gràfic 2, aquesta recuperació des de la caiguda del -20,76% del segon trimestre de l'any 2020 assenyala l'elasticitat dels indicadors i reflecteix, a la vegada, les possibilitats de creixement de la producció. En tot cas, i tal com assenyalàvem anteriorment, la variació trimestral d'aquests primers mesos de l'any s'ha estabilitzat per fer front a la tercera onada del virus, que va obligar a limitar les opcions d'oferta del sector terciari. El dinamisme del creixement està determinat per la interrelació, la pandèmia, la vacunació i l'obertura de l'oferta, factors que causen aquestes fortes oscil·lacions dels indicadors.

La variació trimestral d'aquests primers mesos de l'any s'ha estabilitzat per fer front a la tercera onada del virus

Les variacions sectorials del VAB al primer trimestre de 2021 (gràfic 3) mostren diferències respecte de períodes anteriors. L'indicador de la indústria augmenta i registra valors positius després d'una caiguda continuada al llarg de tot l'any 2020. De manera inversa, cau el de l'agricultura després d'haver registrat augments significatius els trimestres anteriors, mentre que la construcció i els serveis continuen registrant valors negatius, encara que amb una baixada més moderada que els trimestres anteriors.

Gràfic 3. Variacions interanuals sectorials del VAB en l'economia espanyola (%).

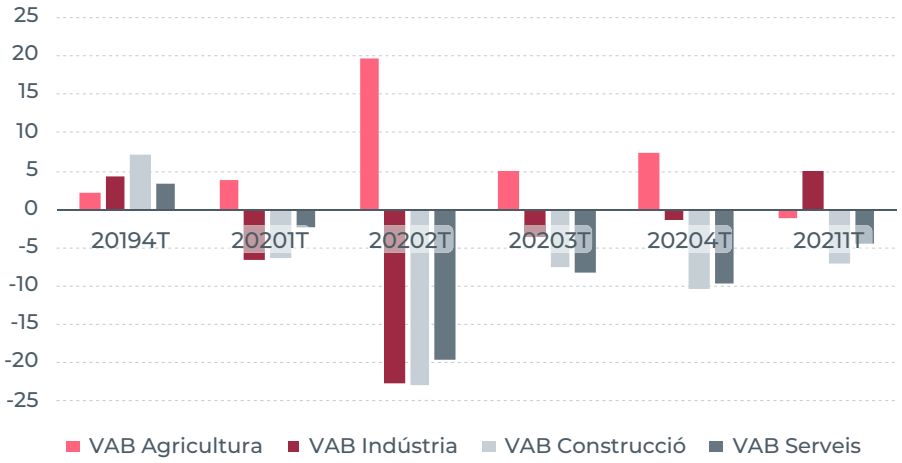

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Les diferències entre l'economia catalana i l'espanyola són poc significatives (gràfic 4). Es poden assenyalar que hi han uns efectes lleugerament més a la baixa a Catalunya com a conseqüència de la importància del sector turístic en el conjunt de l'economia i de les fortes limitacions al que l'ha obligat la pandèmia. Així mateix, el fet de tenir un sector primari menys significatiu no ha tingut efectes moderadors d'aquesta caiguda, cosa que sí que ha succeït en altres zones. L'avantatge d'un sector industrial amb una importància superior ha permès temperar la caiguda global de l'activitat, ja que les exportacions no s'han reduït tant.

Hi han uns efectes lleugerament més a la baixa a Catalunya com a conseqüència de la importància del sector turístic

Gràfic 4. Variacions del PIB interanual. Catalunya i Espanya (%).

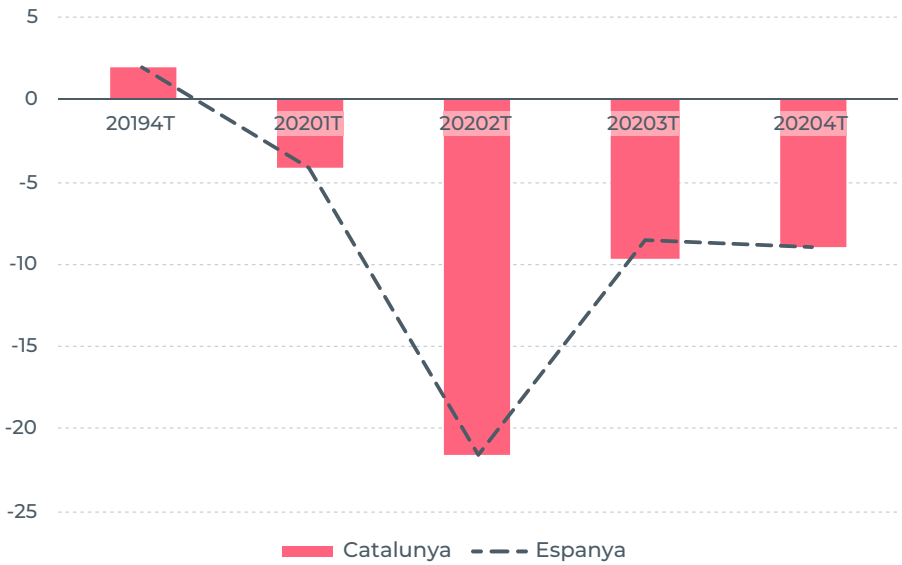

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Evolució de l'economia catalana. Abril de 2021.

3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Les perspectives de millora de l'economia mundial, amb ritmes diferents, i de les economies espanyola i catalana també afecten la zona de Tarragona. Al primer trimestre de 2021, malgrat la duresa de moltes restriccions en alguns sectors d'activitat, principalment els relacionats amb la demanda final i els serveis turístics, s'han donat indicis de pautes de millora, que s'interpreten en els indicadors interanuals. L'augment d'alguns d'aquests indicadors (com les altes a la Seguretat Social de treballadors i d'empreses cotitzants, les exportacions els dos primers mesos de 2021 i els crèdits) respecte de l'any anterior en un període de restriccions amb dos mesos de normalitat permet considerar-ne el positivisme. D'altra banda, hi ha aspectes que limiten aquesta certa millora, com són les xifres d'atur, la continuïtat de molts ERTO (que han passat, en bona part, del sector de manufactures al de serveis), la poca inversió en societats, la no represa del crèdit hipotecari i la forta caiguda de les importacions, que en el cas de la zona determina una menor activitat del sector petroquímic, cosa que en condiciona les exportacions i les vendes interiors.

Al primer trimestre s'han donat indicis de pautes de millora, que s'interpreten en els indicadors interanuals

L'indicador que hem afegit als darrers informes per veure l'impacte de la pandèmia a la zona en relació amb la utilització de la capacitat productiva de l'àrea mostra una millora notòria (gràfic 5), ja que ha augmentat més de 6,5 punts des de finals de 2020, tot i que encara es troba lluny de la normalitat. S'ha arribat al 63,45% de la utilització de la capacitat productiva potencial, 23 punts per sota de la xifra registrada l'any 2019 i 5,5 punts per sobre de la de finals de 2020.

Gràfic 5. Indicador de l'activitat econòmica de Tarragona (%).

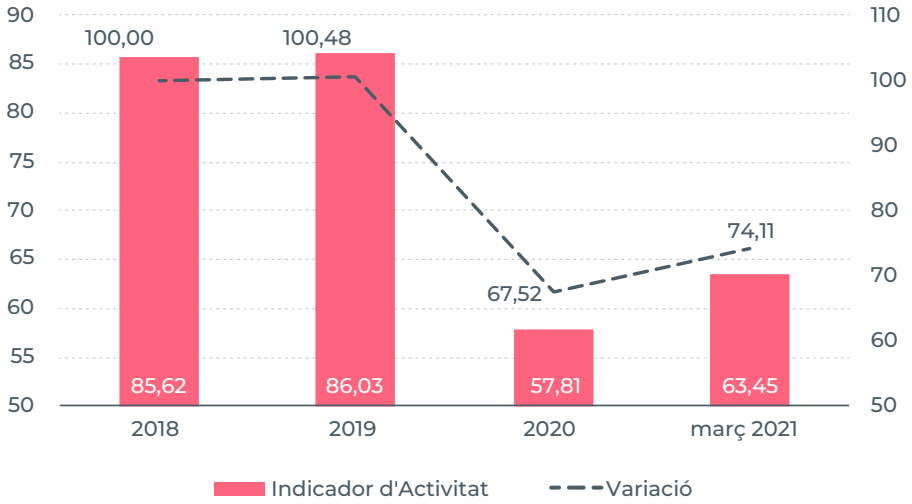

Font: Elaboració pròpia.

Ens trobem, doncs, en un marc preocupant, no només per la consideració de quant la relació entre pandèmia i economia és tan forta que sense resoldre la problemàtica de la primera difícilment es podrà actuar amb garanties de millora en la segona. El control de la pandèmia permetrà entrar en una economia de risc, però no d'inseguretat, com és la situació actual per prendre decisions. Això porta a considerar qualsevol decisió amb cautela, tot i que les expectatives de les ajudes europees, els acords globals a què s'arriba pel que fa al retorn de crèdits i a la continuïtat dels ERTO, i l'allargament de les mesures socials específiques per contrarestar l'efecte de la pandèmia són importants per al futur

El control de la pandèmia permetrà entrar en una economia de risc, però no d'inseguretat

immediat. Cal confiar i esperar que a mig termini l'activitat econòmica no estigui tan condicionada, es puguin assolir dinàmiques i expectatives amb un major optimisme, i augmentin els indicadors d'ocupació i de producció.

4. L'ocupació i l'atur

La dinàmica d'ocupació del primer trimestre de 2021 en comparació de la de 2020 presenta el condicionant que l'any 2020 hi van haver només dos mesos de normalitat, mentre que l'any actual ha transcorregut tot sota els efectes de la Covid-19. Aquesta circumstància explica la caiguda de l'ocupació —la qual, tal com comentarem després, han sostingut els ERTO— en només un 1,03% en valors interanuals, un fet que no concorda amb els nivells d'activitat que hem manifestat anteriorment.

La disminució dels ocupats ha estat significativa en la indústria, cosa que pot comportar, si considerem la seva més prompta recuperació, que limiti l'ocupació en el futur immediat. L'agricultura disminueix lleugerament, els serveis es mantenen i la construcció augmenta un 26,34%, tot i que es troba en valors inferiors als de l'exercici de 2018. En aquestes circumstàncies, el pes dels serveis s'incrementa en l'estructura d'ocupació de l'àrea.

La disminució dels ocupats ha estat significativa en la indústria

Quadre 2. El nombre d'ocupats el primer trimestre de l'exercici

TOTAL	2018	2019	2020	2021
Nombre	333,20	325,00	341,40	337,90
Variació (%)	9,71	-2,46	5,05	-1,03
Nombre	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**
2018	15,90	59,60	28,80	229,00
2019	16,10	61,40	20,90	226,70
2020	12,60	62,20	20,50	246,00
2021	12,00	53,60	25,90	246,40
Variació interanual (%)				
2017-18	8,90	5,49	20,00	9,83
2018-19	1,26	3,02	-27,43	-1,00
2019-20	-21,74	1,30	-1,91	8,51
2020-21	-4,76	-13,83	26,34	0,16
Pes sectorial (%)				
2018	4,77	17,89	8,64	68,73
2019	4,95	18,89	6,43	69,75
2020	3,69	18,22	6,00	72,06
2021	3,55	15,86	7,66	72,92

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

En analitzar una visió en perspectiva de les variacions sectorials de l'ocupació (gràfic 6), es poden observar, com a característiques més notòries, les oscil·lacions de la construcció, la caiguda continuada de l'ocupació industrial, aguditzada el darrer any, i la disminució del sector primari, que cada cop fa menys la funció de coixí dels nivells d'atur, tot això conjuntament amb el manteniment de l'ocupació en el sector terciari.

Gràfic 6. Variació interanual d'ocupats per sectors d'activitat (%).

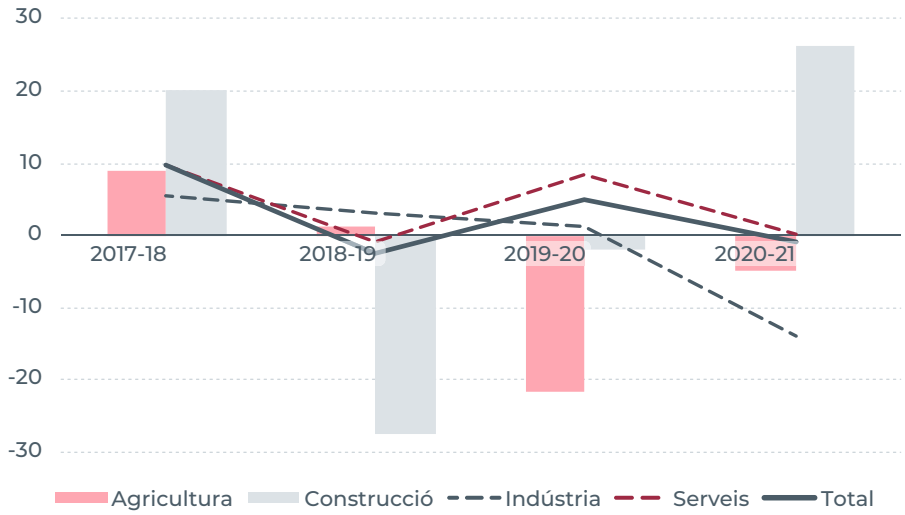

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La variació interanual del nombre d'ocupats es manifesta a la baixa des del primer trimestre de 2020, quan s'observava una recuperació important de l'ocupació a la zona. La variació del nombre d'actius manté una línia molt similar a la dels ocupats fins al segon trimestre de 2020, amb diferències en l'indicador, però amb el mateix signe. En canvi, des de l'inici de la Covid-19 (al març de 2020) el dinamisme és el contrari. L'augment dels actius contrasta amb la caiguda de l'ocupació. Aquesta dinàmica ens mostra la gran volatilitat existent en el mercat laboral de la zona, ateses les seves oscil·lacions i l'ajust de les variacions dels actius a les previsibles demandes de treball.

La variació interanual del nombre d'ocupats es manifesta a la baixa des del primer trimestre de 2020

Gràfic 7. Variació interanual d'actius i ocupats (%).

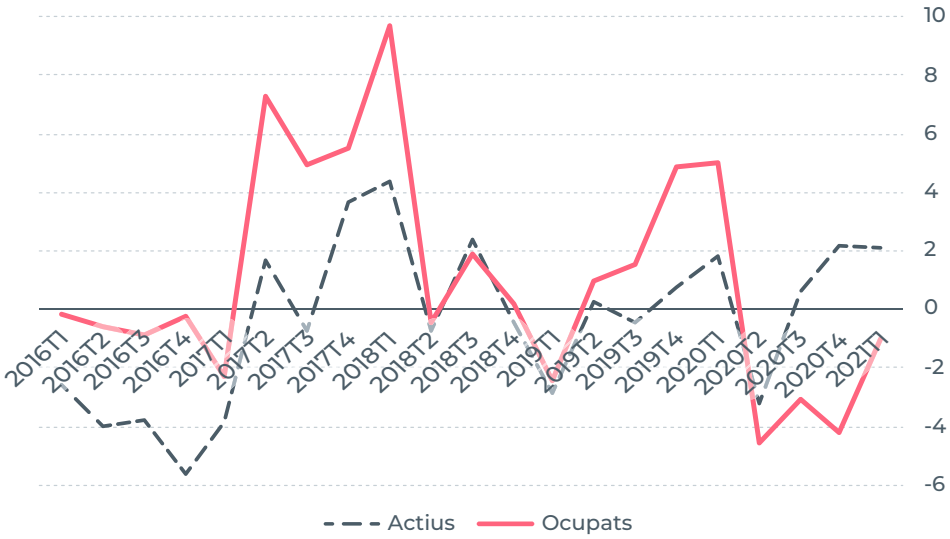

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

L'augment de la taxa d'atur sí que s'ha fet notar a la zona com a conseqüència, principalment, de l'increment del nombre d'actius i de la no creació d'ocupació. A la zona, aquest indicador supera al corresponent per a Catalunya en 2,60 punts i es troba

per sota de l'espanyol en 0,48. Les dades del quadre 3 mostren com ha incrementat la taxa d'atur a Catalunya i a la zona, al voltant d'un 21% el darrer any, mentre que al conjunt espanyol ho ha fet en un 9,5%, un augment inferior al de les dues altres àrees malgrat que té una taxa superior.

L'augment de la taxa d'atur sí que s'ha fet notar a la zona

Quadre 3. La dinàmica del mercat de treball a la zona i al conjunt espanyol i català (%).

	Taxa d'atur			Diferència entre Tarragona i	
	Tarragona	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya
2017	20,00	15,28	18,75	4,72	1,25
2018	15,90	12,19	16,74	3,71	-0,84
2019	15,50	11,64	14,70	3,86	0,80
2020	12,80	10,66	14,41	2,14	-1,61
2021	15,50	12,90	15,98	2,60	-0,48

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

El nombre d'aturats de llarga durada i de persones que cerquen la primera ocupació disminueix progressivament a la zona des de 2015 (gràfic 8). Tot i l'increment des del segon trimestre de 2020, la variació d'aquest indicador és molt similar a la del conjunt d'aturats. Pel que fa al pes d'aquests aturats en el conjunt d'aturats, es manté al voltant del 60% del total. Aquest grup de persones és, en bona part, el responsable de les variacions dels actius que entren i surten del mercat de treball, indica la temporalitat en l'activitat econòmica de la majoria de sectors d'activitat a la zona i manté unes elevades taxes d'atur, sempre amb un pes significatiu dels aturats de llarga durada dins del grup.

Gràfic 8. El nombre d'aturats total i dels que cerquen la primera ocupació, i la seva relació percentual. En milers.

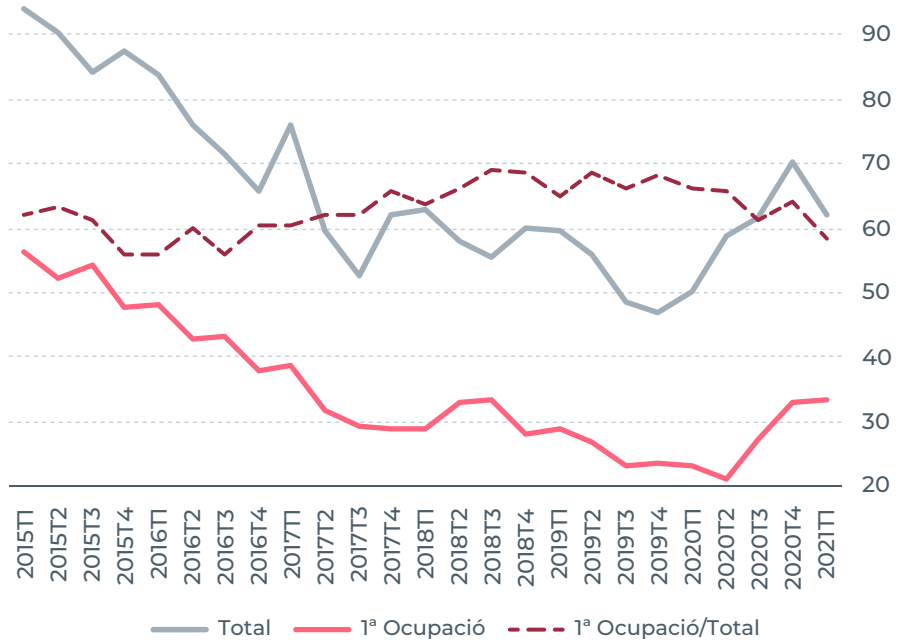

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La dinàmica del mercat de treball de l'àrea continua amb les seves particularitats estructurals: la zona continua amb una taxa d'activitat inferior que a la de la resta de

províncies catalanes i una taxa d'atur superior. En variacions interanuals, al primer trimestre de 2021 el nombre d'aturats a la zona ha caigut menys que als altres llocs, amb l'excepció de Girona i Lleida, i la taxa d'activitat ha augmentat davant de la disminució dels altres llocs, excepte de Lleida. Tot i aquesta contenció, les caigudes a la zona continuen sent importants, ateses la baixa taxa d'activitat (en comparació de la catalana) i una taxa d'atur molt superior.

La zona continua amb una taxa d'activitat inferior que a la de la resta de províncies catalanes i una taxa d'atur superior

Quadre 4. La dinàmica del mercat de treball a la zona i als conjunts espanyol i català. Ocupats i aturats en milers.

	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Ocupats	19.206,80	3.373,90	2.501,50	334,20	200,30	337,90
Aturats	3.653,90	499,70	352,80	57,60	27,20	62,00
Taxa d'activitat (%)	57,69	61,02	61,08	61,42	63,35	59,02
Taxa d'atur (%)	15,98	12,90	12,36	14,71	11,96	15,51
Variació interanual (%)	**Espanya**	**Catalunya**	**Barcelona**	**Girona**	**Lleida**	**Tarragona**
Ocupats	-2,41	-2,24	-2,17	-4,02	-2,15	-1,03
Aturats	10,29	21,4	16,55	37,14	62,87	23,51
Taxa d'activitat	-0,84	-0,2	-0,54	-0,76	2,62	1,34
Taxa d'atur	10,9	21,01	16,82	36,58	58,41	20,89

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

L'atur registrat i la seva incidència comarcal, que s'indiquen al quadre 5, ens permetran valorar el pes que aquests indicadors tenen territorialment. En totes les comarques de l'àrea, entre el març de 2020 i el de 2021 el nombre d'aturats registrat ha augmentat un 19,54%, un percentatge que representa un increment de 10.067 persones, 8.252 al Camp de Tarragona i 1.815 a les Terres de l'Ebre, amb increments percentuals del 19,97% i del 17,83%, respectivament. Les comarques on l'augment d'aturats ha estat superior a la mitjana provincial són el Montsià, el Priorat, la Ribera d'Ebre i el Tarragonès. El Camp de Tarragona pateix el 81,97% de l'augment de l'atur i les Terres de l'Ebre, el 18,03%. La suma del Tarragonès, el Baix Camp i el Baix Penedès absorbeix el 75,26% d'aquest increment.

Gràfic 9. Variació de l'atur mensual registrat.

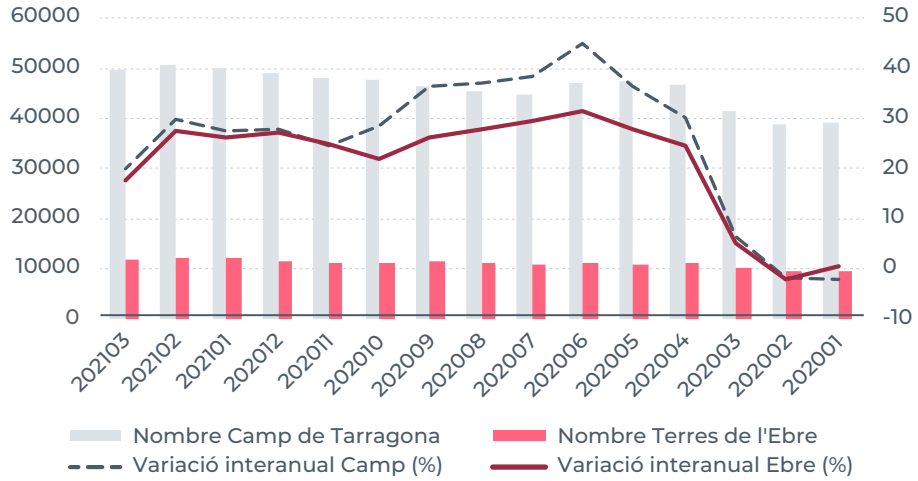

Nota: A l'eix de l'esquerra s'indica el nombre; a l'eix de la dreta s'indica el percentatge de variació interanual.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

Des del febrer de 2020, quan va començar a preocupar la pandèmia, l'atur registrat ha augmentat en més de 12.500 persones. La línia ha estat creixent i del mínim de 48.566 persones al febrer de 2020 ha passat a un màxim de 62.892 al febrer d'enguany. Al mes de març, l'indicador ha disminuït en 1.300 persones, el que sembla que és un bon auguri de cara a entrar en uns criteris de major normalitat en les relacions socials i econòmiques. Aquestes dades (gràfic 9) també indiquen ritmes de variació molt ràpids al Camp, així com una certa desescalada a l'Ebre, on els ritmes de l'atur registrat, tot i ser molt significatius, han estat menys agressius.

L'atur registrat ha augmentat en més de 12.500 persones

Quadre 5. L'atur registrat.

	Març 2020	Març 2021	Variació interanual (%)	Distribució de l'increment interanual (%)
Alt Camp	2.879	3.314	15,11	4,32
Baix Camp	12.921	15.384	19,06	24,47
Baix Ebre	4.714	5.373	13,98	6,55
Baix Penedès	8.210	9.811	19,50	15,90
Conca de Barberà	886	1.038	17,16	1,51
Montsià	3.934	4.754	20,84	8,15
Priorat	407	496	21,87	0,88
Ribera d'Ebre	1.123	1.407	25,29	2,82
Tarragonès	16.028	19.540	21,91	34,89
Terra Alta	411	463	12,65	0,52
Camp de Tarragona*	41.331	49.583	19,97	81,97
Terres de l'Ebre	10.182	11.997	17,83	18,03
Província	**51.513**	**61.580**	**19,54**	**100,00**
Catalunya	**417.047**	**505.900**	**21,31**	

Nota: En color, les variacions interanuals superiors a la mitjana provincial.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

5. La contractació laboral

El primer trimestre de l'exercici, amb una activitat econòmica esmorteïda, ha tingut com a conseqüència unes majors precaucions a l'hora de crear ocupació i ha portat a les empreses a una menor contractació laboral. El nombre de contractes ha disminuït en 2.875 respecte del primer trimestre de l'exercici anterior, una xifra que representa una caiguda del 4,64%, amb un fort descens de la contractació indefinida (-12,44%) i un descens més lleu de la temporal (-3,54%). Dins dels contractes temporals, ressalta el creixement que s'ha donat en els d'obres i serveis (1,30%), una dinàmica contrària a la línia general experimentada en la contractació. El descens a la zona ha estat inferior al del conjunt català (quadre 6), on han disminuït un 17,97%, quatre vegades més que a Tarragona.

El nombre de contractes ha disminuït en 2.875 respecte del primer trimestre de l'exercici anterior

Quadre 6. La contractació laboral. Acumulat del primer trimestre.

Tarragona	2020	2021	Variació 2020-21 (%)
Indefinits	7.677	6.722	-12,44
Temporals	54.222	52.302	-3,54
Obra i serveis	16.937	17.158	1,30
Resta	37.285	35.144	-5,74
TOTAL	61.899	59.024	-4,64
Catalunya	**2020**	**2021**	**Variació 2020-21 (%)**
Indefinits	105.900	90.019	-15,00
Temporals	566.713	461.722	-18,53
Obra i serveis	194.181	165.353	-14,85
Resta	372.532	296.369	-20,44
TOTAL	672.613	551.741	-17,97

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

Els diferents ritmes de contractació de les dues àrees han fet que durant el primer trimestre de 2021 el pes que la contractació laboral de la zona té al conjunt català hagi augmentat en comparació de 2020, passant d'un 9,20% a un 10,70%. L'increment s'ha donat tant en la contractació indefinida com en la temporal. Malgrat que la contractació indefinida només representa un 7,47% de la contractació total catalana i la temporal un 11,33%, la primera ha augmentat 0,22 punts respecte de 2020 i la segona ho ha fet en 1,76 punts.

El pes que la contractació laboral de la zona té al conjunt català ha augmentat en comparació de 2020, passant d'un 9,20% a un 10,70%

Gràfic 10. Pes percentual de la contractació laboral de Tarragona respecte de Catalunya. Primer trimestre de l'exercici.

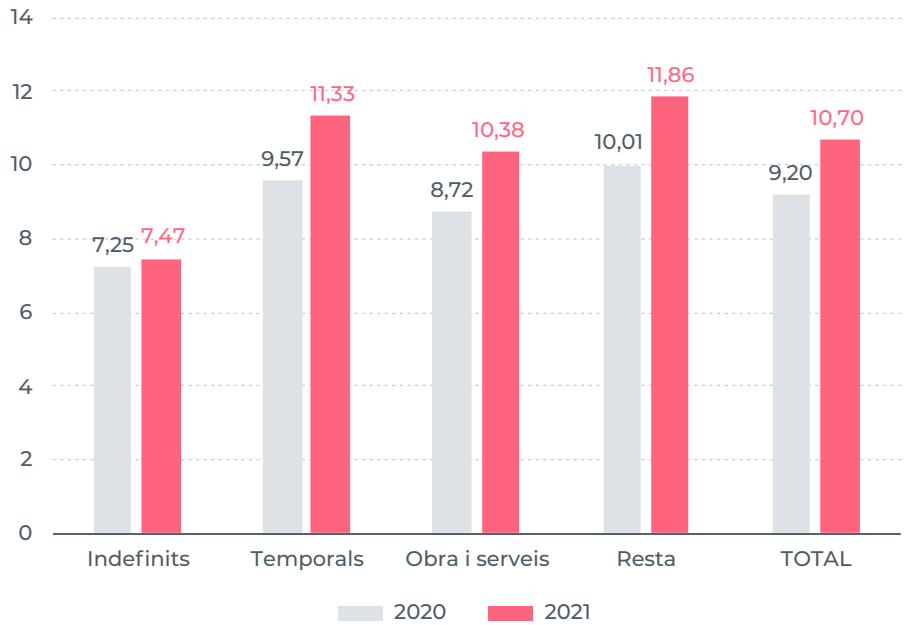

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya).

6. Les afiliacions a la Seguretat Social

En comparació de l'any anterior, a finals de març de 2021 les afiliacions a la Seguretat Social en el seu conjunt han experimentat un augment del 3,80% en l'àmbit provincial. Aquest increment ha estat superior al que s'ha registrat al conjunt català, que ha estat d'un 1,43%. La dinàmica d'altes ha estat molt similar al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre, amb un augment lleugerament superior a les comarques de l'Ebre. Si detallem per comarques els increments superiors a la mitjana provincial, podem ressaltar l'increment de quatre comarques costaneres: el Baix Ebre, el Baix Penedès, el Montsià i el Tarragonès. Per contra, registren una variació menor el Priorat, la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, que ha estat l'única comarca en què ha disminuït el nombre d'afiliacions.

Les afiliacions a la Seguretat Social en el seu conjunt han experimentat un augment del 3,80% en l'àmbit provincial

Quadre 7. Variacions interanuals de l'afiliació a la Seguretat Social (%). Primer trimestre de 2021.

	R. General	Règim treballadors agraris	Treballadors llar	Règim autònoms. SETA	Règim autònoms. No SETA	Règim del mar	Total
Alt Camp	3,21	-2,83	3,76	-0,32	-0,14	0,00	2,54
Baix Camp	3,02	9,80	-3,98	-3,79	2,69	-1,02	2,90
Baix Ebre	6,11	2,40	-9,79	-3,70	3,24	2,52	4,99
Baix Penedès	5,10	2,45	-1,56	-3,42	4,17	1,56	4,81
Conca de Barberà	3,90	17,48	-8,11	-2,32	0,90	0,00	3,27
Montsià	6,11	1,70	2,41	-2,16	0,46	2,12	4,38
Priorat	2,86	7,43	-20,75	-4,81	4,76	0,00	2,70
Ribera d'Ebre	0,08	-6,50	2,42	-6,56	0,20	0,00	-0,40
Tarragonès	4,53	17,27	-1,74	-8,45	4,63	-6,93	4,38
Terra Alta	3,98	-0,83	-4,17	-3,55	0,00	0,00	1,84
Camp de Tarragona	4,02	8,47	-2,43	-3,41	3,44	-4,88	3,79
Terres de l'Ebre	5,20	0,77	-4,19	-3,66	1,58	2,31	3,87
Província de Tarragona	**4,24**	**4,22**	**-2,75**	**-3,55**	**2,96**	**-1,41**	**3,80**
Catalunya	**1,53**	**4,61**	**-3,67**	**-3,54**	**1,70**	**-0,54**	**1,43**

Nota: En color, les variacions superiors a la provincial.

* Règim General i de la Mineria del Carbó; Sistema Especial Agrari; Sistema Especial de Treballadors de la Llar; (1) Règim Especial de Treballadors Agraris per Compte Propi (SETA); Règim Especial de Treballadors Autònoms (no SETA); Règim Especial de Treballadors del Mar.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

La variació dels diferents règims d'afiliació mostra una major contractació a la zona que al conjunt català (que ja hem assenyalat anteriorment). En el règim general les xifres han incrementat un 4,24% a Tarragona i un 1,53% a Catalunya. La variació en els autònoms no agraris també és més elevada a la zona (2,96%) que al conjunt català (1,70%), mentre que els altres règims de cotització han disminuït respecte de 2020.

Al gràfic 11 es mostren les diferències en el ritme d'afiliacions a la Seguretat Social des de l'any 2018, diferenciant entre el total provincial, el de les Terres de l'Ebre i el del Camp de Tarragona. L'augment de 2021 és el més elevat que s'ha registrat en aquest llarg període.

S'inicia amb uns increments significatius al 2018, superiors al Camp que a les Terres de l'Ebre, un ralentí en el creixement al 2019, una forta davallada l'any 2020 i una remuntada molt significativa en l'exercici actual. L'any 2018 l'increment va ser superior a les Terres de l'Ebre, on la caiguda de 2020 també va ser inferior. Els altres dos exercicis l'increment del Camp ha estat superior.

Gràfic 11. Variació de l'afiliació a la Seguretat Social (%). Primer trimestre.

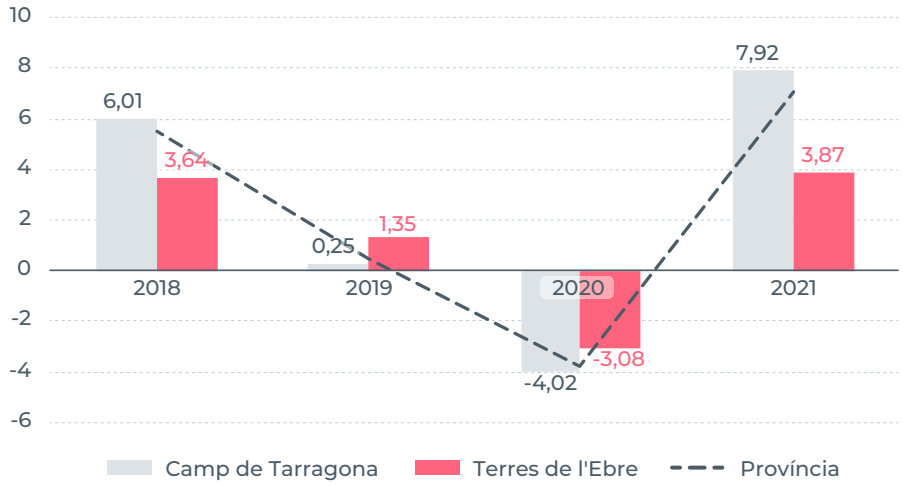

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

Quadre 8. Pes dels diferents règims d'afiliació respecte del total. Març de 2021 (%).

	R.General	Règim treballadors agraris	Treballadors llar	Règim autònoms. SETA	Règim autònoms. No SETA	Règim del mar
Alt Camp	80,61	1,66	1,19	1,66	14,81	0,07
Baix Camp	80,34	1,36	1,41	0,46	16,18	0,25
Baix Ebre	73,59	3,25	1,31	1,29	19,21	1,35
Baix Penedès	80,47	0,72	1,08	0,28	17,30	0,16
Conca de Barberà	78,63	1,35	0,76	2,83	16,40	0,02
Montsià	69,53	5,67	1,01	2,15	19,93	1,71
Priorat	64,91	7,23	1,05	6,43	20,38	0,00
Ribera d'Ebre	72,58	4,17	1,54	3,45	18,24	0,02
Tarragonès	82,57	0,45	1,99	0,13	14,30	0,55
Terra Alta	61,53	2,62	1,01	13,17	21,66	0,00
Camp de Tarragona	80,98	1,00	1,55	0,56	15,57	0,33
Terres de l'Ebre	71,16	4,22	1,21	2,66	19,53	1,23
Província de Tarragona	**78,88**	**1,69**	**1,48**	**1,01**	**16,42**	**0,53**
Catalunya	**80,76**	**0,60**	**2,14**	**0,36**	**15,97**	**0,18**

Nota: En color, les observacions superiors a la mitjana provincial.

* Règim General i de la Mineria del Carbó; Sistema Especial Agrari; Sistema Especial de Treballadors de la Llar; (1) Règim Especial de Treballadors Agraris per Compte Propi (SETA); Règim Especial de Treballadors Autònoms (no SETA); Règim Especial de Treballadors del Mar.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

L'estructura productiva de la zona determina un pes diferencial dels diferents règims d'afiliació a la Seguretat Social. Al quadre 8 es mostra l'estructura comarcal de les preferències d'afiliació i la relació respecte del conjunt català. S'hi pot observar que el règim general té un pes proporcional superior a Catalunya que a la zona, igual que passa amb el dels treballadors de la llar, mentre que en els altres règims d'afiliació la importància relativa de la zona és lleugerament superior.

L'estructura productiva de la zona determina un pes diferencial dels diferents règims d'afiliació a la Seguretat Social.

El pes del règim general demostra la importància que té a les comarques del Tarragonès, l'Alt Camp, el Baix Camp i el Baix Penedès, mentre que el pes dels treballadors agraris i autònoms del SETA es fa palesa a les Terres de l'Ebre i les comarques interiors, on la rellevància dels autònoms no agraris (no SETA) també és superior. El pes sectorial de l'agricultura i la diferent rellevància de serveis i indústria marquen aquestes diferències comarcals en el règim d'afiliació a la Seguretat Social.

7. Expedients de regulació de l'ocupació

Els expedients de regulació d'ocupació, d'acord amb el Decret llei 8/2020, de març de 2017, s'han anat prolongant fins al 31 de maig de 2021, i les perspectives indiquen la continuació d'aquesta línia, atesos els efectes de la Covid-19. A les comarques de la zona s'han iniciat 1.842 expedients que han afectat un nombre similar d'empreses i 85.424 treballadors, la qual cosa representa una mitjana superior al 30% dels afiliats a la Seguretat Social en el règim general. La distribució ha estat molt diferent per comarques i ha afectat primerament el sector industrial, que, a poc a poc, ha sortit de la situació per l'impuls que està agafant l'activitat manufacturera i ha pres el relleu de l'activitat turística. Això ha tingut efectes significatius atès el fracàs de la temporada turística al 2020 i la continuació de les restriccions durant el primer trimestre del 2021.

S'han iniciat 1.842 expedients que han afectat un nombre similar d'empreses i 85.424 treballadors

Quadre 9. Expedients de regulació de l'ocupació

	Acumulat 2020 - 2021		Distribució comarcal en el conjunt provincial (%)		
	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors	Afiliats RG S.S.
Alt Camp	699	7.712	5,35	9,03	5,96
Baix Camp	3.518	17.509	26,95	20,50	24,53
Baix Ebre	1.547	6.548	11,85	7,67	8,82
Baix Penedès	1.581	12.658	12,11	14,82	13,07
Conca de Barberà	311	4.314	2,38	5,05	2,79
Montsià	1.306	5.384	10,00	6,30	6,99
Priorat	211	773	1,62	0,90	1,03
Ribera d'Ebre	229	835	1,75	0,98	2,38
Tarragonès	4.892	34.874	37,48	40,82	33,33
Terra Alta	140	492	1,07	0,58	1,11
Camp de Tarragona	11.212	77.840	85,89	91,12	80,70
Terres de l'Ebre	1.842	7.584	14,11	8,88	19,30
Província	**13.054**	**85.424**	**100**	**100**	**100**

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

La incidència comarcal dels ERTO s'ha manifestat al Camp de Tarragona, on han representat el 85,89% dels expedients i han afectat el 91,12% dels treballadors del total d'afectats la zona. Els ERTO han tingut una importància relativament significativa a l'Alt Camp i a la Conca de Barberà, comarques on els expedients es van materialitzar molt aviat, abans d'arribar, posteriorment, a les comarques costaneres. Al gràfic 12 es mostra la incidència relativa que els treballadors afectats tenen sobre el nombre de cotitzants al règim general. Podem assenyalar que la notorietat ha estat lleugerament inferior a la mitjana catalana i superior al Camp de Tarragona que a les Terres de l'Ebre. Les comarques en què els ERTO han tingut una incidència superior han estat la Conca de Barberà, l'Alt Camp i el Tarragonès. Per contra, la seva incidència ha estat proporcionalment inferior a la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

Gràfic 12. Percentatge dels treballadors inscrits al Règim General de la Seguretat Social afectats per un ERO.

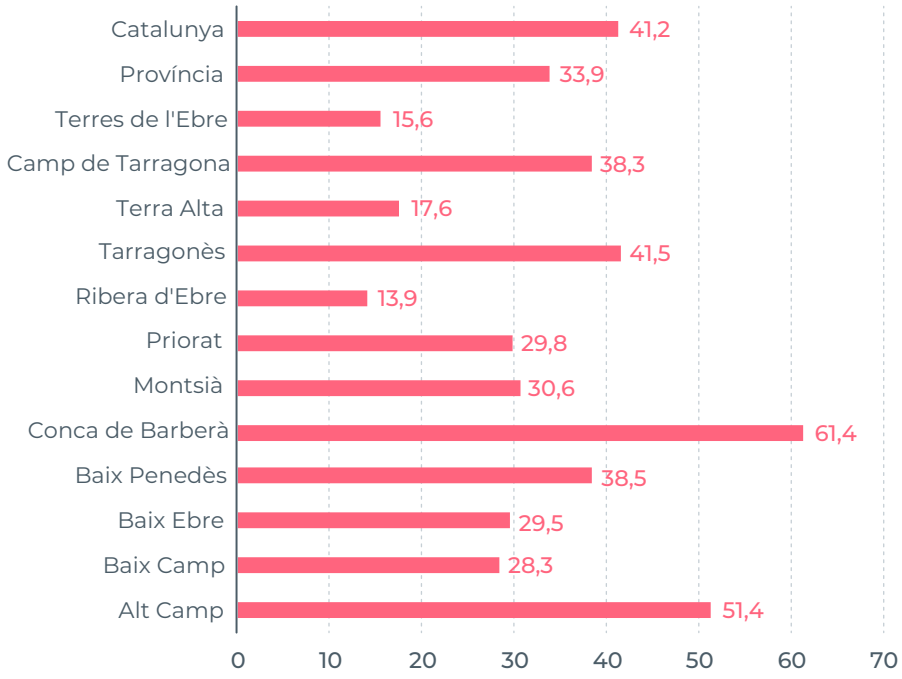

Les comarques en què els ERTO han tingut una incidència superior han estat la Conca de Barberà, l'Alt Camp i el Tarragonès

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i la Seguretat Social.

8. La dinàmica empresarial a través dels centres de cotització a la Seguretat Social

L'Institut Nacional d'Estadística va publicar el desembre de 2020 una base de dades recopilada a principis d'any amb informació detallada de l'oferta empresarial. Les dades no han tingut en consideració la incidència de la pandèmia, però sí que ens proporcionen un mirall de l'estructura productiva de la zona i del seu dinamisme els darrers anys. Al quadre 10 podem observar que l'augment en el nombre d'unitats productives s'ha centrat principalment en els serveis (sense incloure comerç, transport i hoteleria), que han experimentat una concentració de l'oferta des de 2017. La construcció també ha experimentat un augment important i la indústria s'ha estabilitzat el darrer

L'augment en el nombre d'unitats productives s'ha centrat principalment en els serveis

any considerat. L'oferta dels altres serveis ha estat la que ha conegut un major impuls, ja que ha augmentat en totes les subclassificacions tret de les activitats financeres i d'assegurances, que han disminuït significativament.

El pes del sector terciari en aquesta oferta és molt important, ja que sempre s'apropa al 80% del nombre d'unitats productives (destaquen el comerç, el transport, l'hoteleria i les activitats professionals i tècniques). La indústria es manté en un nivell baix, sempre per sota del 6%, mentre que la construcció, amb creixements superiors al total provincial, incrementa el pes que té en el nombre total de l'oferta empresarial de la zona.

Quadre 10. L'estructura sectorial de l'oferta productiva de la zona

	Nombre	Variació 2017 (%)			Estructura (%)			
	2020	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2017
Total	**54.217**	**103,18**	**101,45**	**100,72**	**100**	**100**	**100**	**100**
Indústria	**3.083**	**102,60**	**103,19**	**102,90**	**5,69**	**5,82**	**5,84**	**5,72**
Construcció	**7.929**	**104,54**	**104,36**	**101,74**	**14,62**	**14,85**	**14,58**	**14,44**
Comerç, transport i hoteleria	**19.632**	**98,40**	**97,35**	**99,17**	**36,21**	**36,44**	**37,39**	**37,97**
Altres Serveis	**23.573**	**107,14**	**103,93**	**101,47**	**43,48**	**42,90**	**42,19**	**41,87**
Informació i comunicacions	836	113,43	107,33	104,21	1,54	1,48	1,45	1,40
Activitats financeres i d'assegurances	1.144	97,61	98,72	99,74	2,11	2,17	2,21	2,23
Activitats immobiliàries	3.698	107,19	104,84	103,07	6,82	6,79	6,72	6,57
Activitats professionals i tècniques	8.547	107,11	104,82	100,89	15,76	15,69	15,21	15,19
Educació sanitat i serveis socials	4.201	108,11	103,17	102,55	7,75	7,52	7,53	7,40
Altres serveis	5.147	107,75	103,16	100,42	9,49	9,24	9,06	9,09

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

La dinàmica empresarial del primer trimestre de l'exercici es pot analitzar a partir d'una altra dada, com són les variacions interanuals del nombre d'empreses amb treballadors que cotitzen a la Seguretat Social. Al quadre 11 es mostra el contrast entre la forta caiguda de 2020 —que era una continuació de la menor de 2019 i va estar molt influenciada per la Covid-19— i, per contra, l'indicador del primer trimestre de 2021, que marca uns valors molt positius, amb increments significatius en la construcció i notoris en els serveis i la indústria. L'agricultura també augmenta, encara que en menor mesura.

Les variacions interanuals del nombre d'empreses amb treballadors que cotitzen a la Seguretat social mostra uns valors molt positius el primer trimestre de 2021

Quadre 11. Variació del nombre d'empreses amb treballadors que cotitzen a la Seguretat Social (%). Primer trimestre.

	TOTAL	Agricultura	Industria	Construcció	Serveis
2018	2,90	-0,96	0,15	3,79	3,46
2019	-1,27	-0,57	-0,15	5,23	-2,38
2020	-5,94	-1,66	-2,90	-9,21	-6,19
2021	2,82	0,70	1,10	9,62	2,23

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

Al gràfic 13 es ressalten les diferències interanuals entre el primer trimestre de 2021 i de 2020, ja que hi ha un augment molt significatiu en els centres de cotització a la Seguretat Social de la zona pel que fa a les empreses que tenen treballadors assalariats.

Gràfic 13. Variació interanual al primer trimestre d'empreses amb treballadors que cotitzen a la Seguretat Social (%). Per sectors.

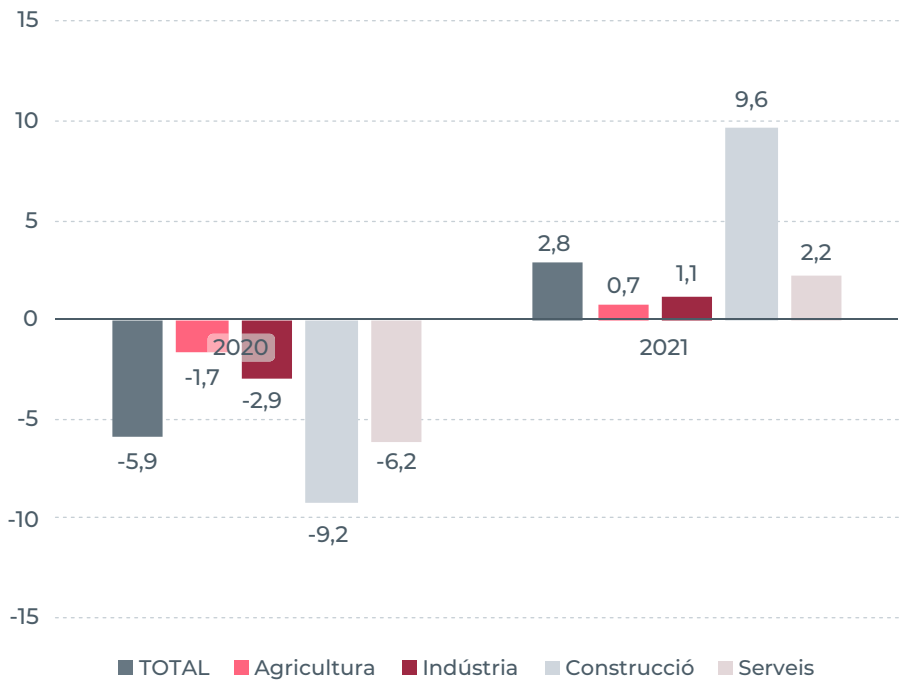

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social.

Un altre indicador significatiu del dinamisme empresarial és el nombre de societats creades i les ampliacions de capital. Al gràfic 14 es fa palès el signe ascendent del nombre de societats des del juny de 2020. També es mostra com, des de principis d'any, hi ha un ritme més alcista que en períodes anteriors, unes línies a l'alça que s'inicien a partir del mínim de l'abril de 2020 pel que fa a nombre i de l'octubre pel que fa a capital. Aquest dinamisme superior assenyala que hi ha un lleuger increment interanual del capital invertit (0,64%) i un descens (-2,40%) en el nombre de societats implicades, la qual cosa mostra que, tot i el caire positiu de l'indicador, les previsions inversores i, principalment, de creació de noves societats prenen molta cautela.

Hi ha un lleuger increment interanual del capital invertit (0,64%) i un descens (-2,40%) en el nombre de societats implicades

Gràfic 14. Nombre de societats creades i que han ampliat capital. Valor del capital en milers d'euros.

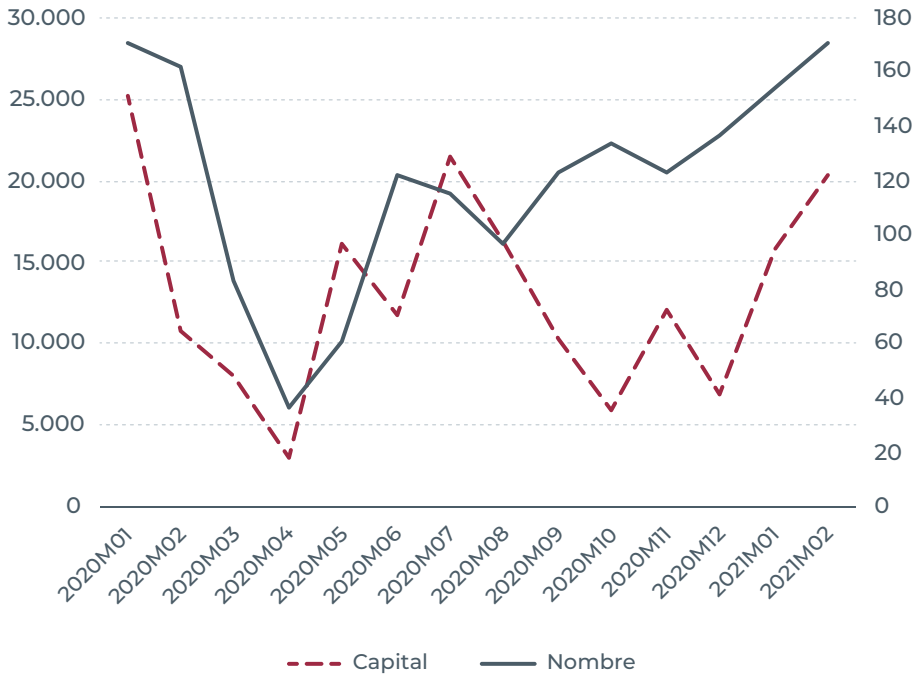

Nota: El nombre de societats, eix de la dreta.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

9. El finançament bancari i el crèdit hipotecari

El crèdit bancari ha augmentat un 2,15% el darrer trimestre de 2020 en dades interanuals, una xifra inferior a la del segon trimestre de l'any, quan es va buscar més finançament per mantenir l'activitat econòmica. Els dipòsits registren el valor més alt des de principis de 2017 i continuen augmentant després del fort increment del quart trimestre de 2019. La dinàmica intertrimestral és positiva per als dos indicadors, si bé amb més fermesa pel que fa a dipòsits que a crèdits. Aquesta dinàmica comporta una disminució del nivell de palanquejament, que des de principis de 2018 ha continuat a la baixa i ha passant d'un 145,30 a 111,09 a finals de 2020.

El crèdit bancari ha augmentat un 2,15% el darrer trimestre de 2020

Quadre 12. Indicador de finançament bancari de l'activitat econòmica.

		Milions d'euros		Variació interanual (%)		Variació trimestral (%)		Relació crèdit/dipòsit*100 Indicador de palanquejament
		Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	
2017	1T	16.198	11.841	-4,69	-1,48	-0,60	-1,89	136,80
		16.022	11.977	-6,41	-1,68	-1,09	1,15	133,77
		15.727	12.257	-5,34	-0,10	-1,84	2,34	128,31
		15.649	10.795	-3,96	-10,56	-0,50	-11,93	144,97
2018	1T	15.553	10.704	-3,98	-9,60	-0,61	-0,84	145,30
		15.196	11.041	-5,16	-7,81	-2,30	3,15	137,63
		14.875	11.132	-5,42	-9,18	-2,11	0,82	133,62
		14.615	11.256	-6,61	4,27	-1,75	1,11	129,84
2019	1T	14.529	11.306	-6,58	5,62	-0,59	0,44	128,51
		14.892	11.896	-2,00	7,74	2,50	5,22	125,18
		14.540	11.866	-2,25	6,59	-2,36	-0,25	122,53
		14.559	12.909	-0,38	14,69	0,13	8,79	112,78
2020	1T	14.443	12.176	-0,59	7,70	-0,80	-5,68	118,62
	2T	14.974	13.016	0,55	23,73	3,68	6,90	115,04
	3T	14.716	13.128	1,21	10,64	-1,72	0,86	112,10
	4T	14.872	13.387	2,15	3,70	1,06	1,97	111,09

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

Al gràfic 15 es mostra l'augment continuat dels dipòsits des de finals de 2017 i una caiguda continuada dels crèdits, amb una petita remuntada l'any 2020. Aquesta dinàmica ha comportat un menor palanquejament de l'activitat econòmica de l'àrea.

Gràfic 15. Variació de crèdits i dipòsits des del primer trimestre de 2017 (base 100 1T 2017) i palanquejament (%)

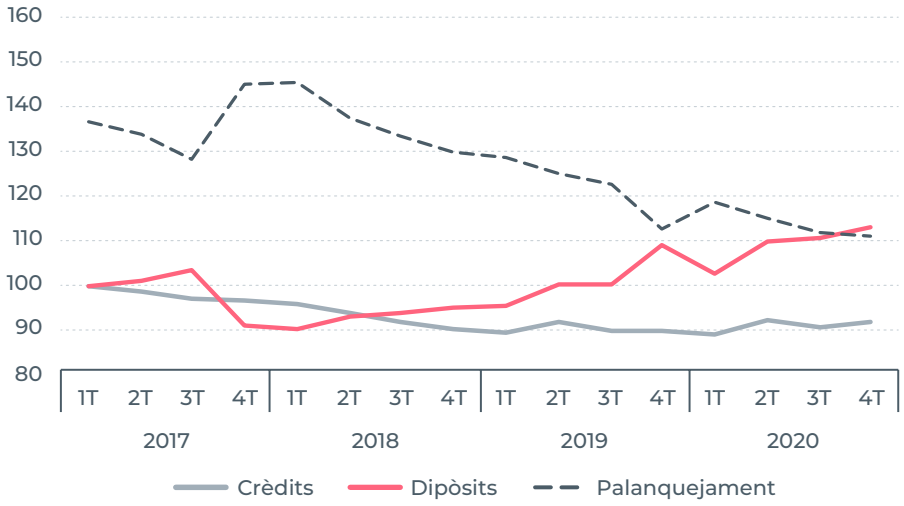

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

Pel que fa al pes que els dipòsits i crèdits bancaris de la zona tenen al conjunt català, el percentatge és ascendent en el cas dels dipòsits, mentre que el nivell de crèdit es manté. El més significatiu en aquesta relació és que es troba molt per sota del PIB i del pes del comerç de mercaderies a l'exterior de la zona respecte del total català. Aquest indicador supera el 10%, cosa que ens explica unes particularitats molt estructurals de l'economia productiva de la zona i els seus centres de decisió financera i, fins i tot, d'inversions.

Menor palanquejament de l'activitat econòmica de l'àrea

Gràfic 16. Pes dels crèdits i dipòsits bancaris a Tarragona respecte del conjunt català (%)

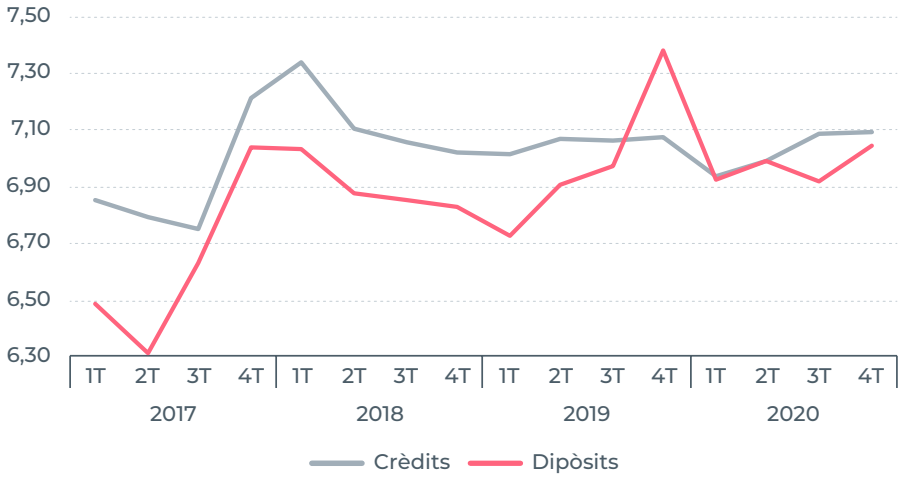

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

El crèdit hipotecari manté una línia creixent des de 2016 impulsat per l'habitatge, però els dos primers mesos de 2021 ha estat, en la seva globalitat, un 21,96% inferior. És aviat per parlar de línia de variació en l'exercici de 2021, encara que la caiguda de Tarragona és molt inferior a la registrada al conjunt de Catalunya (-51,26%) i d'Espanya (31,01%). Al quadre 13 s'observa com el pes que l'import del crèdit hipotecari de la zona té en el conjunt català continua sent significatiu. Aquest marca una línia descendent des de 2016 fins a 2020, passant del 8,02% al 6,36%, i, tot i la menor caiguda dels dos primers mesos de 2021, el percentatge no experimenta una millora significativa.

El crèdit hipotecari els dos primers mesos de 2021 ha estat un 21,96% inferior

Quadre 13. El crèdit hipotecari. Milers d'euros.

	Total finques		Urbanes		Habitatge	
Tarragona	**Nombre**	**Import**	**Nombre**	**Import**	**Nombre**	**Import**
2016	6.211	714.278	6.163	678.413	4.578	399.576
2017	6.399	722.345	6.210	692.843	4.717	444.211
2018	7.675	759.365	7.473	737.359	5.880	550.854
2019	7.217	823.641	7.048	795.857	5.710	536.871
2020	7.633	872.532	7.487	850.181	5.808	612.567
Tarragona/Catalunya (%)						
2016	11,1	8,02	11,2	7,81	10,66	7,39
2017	10,13	7,12	9,97	6,93	9,86	6,62
2018	10,95	6,71	10,79	6,58	10,87	7,06
2019	10,54	6,82	10,41	6,66	10,66	6,76
2020	10,75	6,36	10,64	6,25	10,77	6,24

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

El dinamisme de la inversió a la zona —sobretot en aquests moments en què les expectatives estan a l'espera de les ajudes externes per als seus projectes i les empreses no augmenten en gran manera els seus recursos propis— es troba en el crèdit bancari. Tot i l'augment que s'ha donat en aquest indicador, una gran part ha estat per mantenir les empreses en moments de menor o nul·la activitat. Per altra banda, el crèdit bancari determina les hipoteques i, en bona part, pot fer-ho per la inversió en el capital de les societats. Si considerem aquests tres indicadors (gràfic 17), podem concloure que l'augment del crèdit no ha dinamitzat les expectatives d'inversió societàries. Sí que ho ha fet en el cas de la inversió hipotecària, però la dinàmica dels indicadors i el seu pes en el conjunt català ens indiquen que les inversions a la zona tenen dificultats per activar-se.

Gràfic 17. Variació interanual del crèdit bancari, de l'hipotecari i del capital invertit en societats (%)

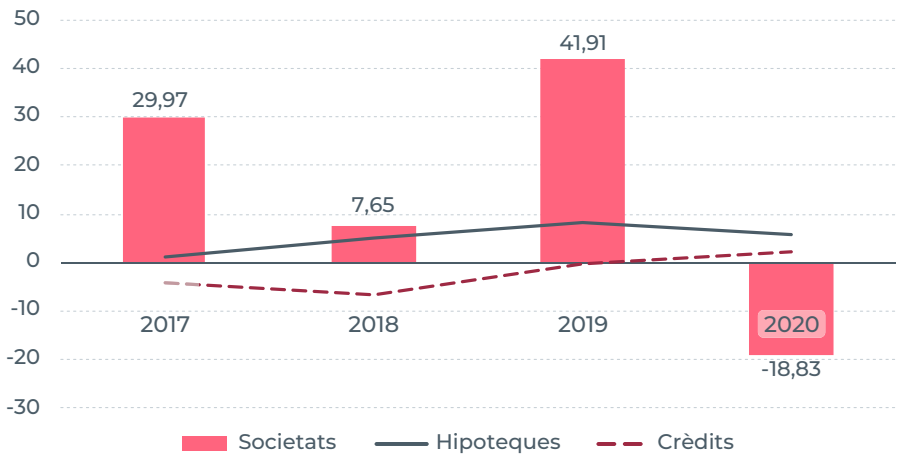

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i del Banc d'Espanya.

10. La variació dels preus de consum

L'indicador de preus corresponent al març de 2021 mostra una forta pujada mensual respecte del mes anterior, amb més d'un punt, i registra la taxa interanual més elevada des de l'abril de 2019. La causa d'aquesta variació ha estat principalment l'augment del preu del petroli, que s'ha repercutit ràpidament en els preus finals dels productes derivats i ha implicat un fort augment en habitatge (5,4%) i transport (4,3%), amb increments superiors a la mitjana espanyola i catalana, zones on aquest indicador ha incidit en menor manera. Dins d'aquests grups, el pes de l'electricitat i, en menor mesura, del gasoil de calefacció per a l'habitatge ha tingut un gran impacte relatiu, al qual cal afegir la disminució del març de 2020. En el cas del transport, els carburants i els lubricants per al transport personal, que també van disminuir fa un any, han incidit en les fortes alces del grup al 2021.

L'indicador de preus corresponent al març de 2021 mostra una forta pujada mensual respecte del mes anterior, amb més d'un punt

Quadre 14. La variació per grups d'activitat de l'IPC (%). Base 100 = Any 2016.

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general (Base 100 = Any 2016)	105,161	105,507	105,070
Aliments i begudes no alcohòliques	108,480	108,809	107,276
Begudes alcohòliques i tabac	104,178	104,960	104,910
Vestit i calçat	99,005	98,539	98,610
Habitatge	105,067	104,430	104,849
Parament de la llar	99,170	102,696	101,082
Medicina	102,443	103,641	102,638
Transports	111,198	110,357	110,196
Comunicacions	100,951	99,731	100,122
Esbarjo i cultura	99,184	100,761	99,507
Ensenyament	99,714	99,335	103,105
Hotels, cafès i restaurants	105,331	106,854	106,772
Altres béns i serveis	106,523	107,296	105,276

Índex interanual (%). Març 2021

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	1,5	1,3	1,3
Aliments i begudes no alcohòliques	1,9	1,6	1,4
Begudes alcohòliques i tabac	-0,7	-0,1	0,0
Vestit i calçat	1,0	1,1	1,1
Habitatge	5,4	3,7	4,3
Parament de la llar	1,2	0,5	0,6
Medicina	1,1	0,9	0,6
Transports	4,3	4,0	3,8
Comunicacions	-4,8	-4,9	-4,9
Esbarjo i cultura	-0,9	0,2	-0,2
Ensenyament	-4,1	-4,1	-0,2
Hotels, cafès i restaurants	-0,7	-0,6	0,0
Altres béns i serveis	1,2	1,2	0,8

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

La conseqüència immediata ha estat un increment de l'1,5% interanual a la zona davant de l'1,3% de Catalunya i Espanya. Tarragona ha registrat la major repercussió d'aquests dos components, així com la d'aliments i begudes no alcohòliques, que han portat a aquest augment, tot i que no compensen el menor increment o la disminució dels altres grups. Aquesta dinàmica ha fet que l'indicador general en base 2016 sigui més alt a l'àrea de Tarragona que al conjunt espanyol.

Si considerem l'índex general, en base 2016 es troba molt superat pels grups d'aliments i begudes no alcohòliques (108,480); transports (111,198); hotels, cafès i restaurants (105,331), i altres béns i serveis (106,523). Per contra, els grups que tenen, a finals del primer trimestre de 2021, un nivell de preus al consum inferior al de l'any 2016 són vestit i calçat (99,005), parament de la llar (99,170), esbarjo i cultura (99,184), i ensenyament (99,714).

La variació interanual de l'IPC mensual del març de 2021 és la més elevada des de l'abril de 2019. La punta del gener de 2020 es va convertir ràpidament en un descens de l'indicador fins al gener de l'exercici actual, ja que va seguir la baixa del febrer i el fort augment del març per les causes que ja hem assenyalat. No s'ha destapat una pressió inflacionista contrària al que estava passant fins ara. L'efecte de l'increment dels preus del petroli, així com d'alguns aliments no elaborats, han portat a aquest resultat, potser inesperat, l'impacte del qual, d'altra banda, cal matisar, ja que la inflació subjacent continua sent d'un 0,3% anual.

La variació interanual de l'IPC mensual del març de 2021 és la més elevada des de l'abril de 2019

Gràfic 18. Variació interanual de l'IPC (%)

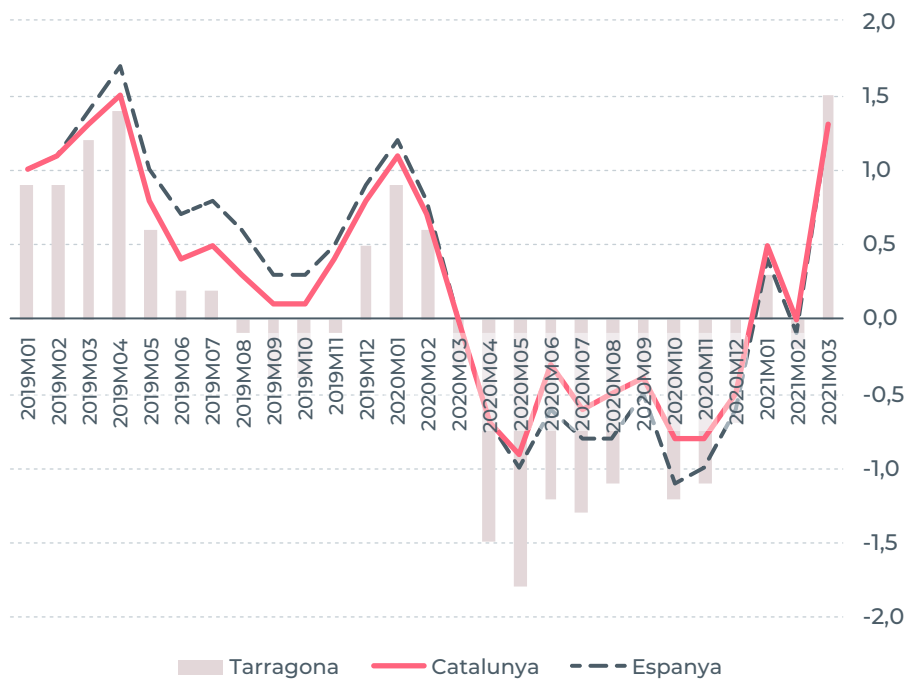

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

11. Les exportacions i les importacions

L'any 2020, la caiguda de les exportacions va suposar una disminució del 14,48% respecte de l'any anterior, mentre que la de les importacions va significar un -24,43%. En els dos primers mesos de l'exercici actual, les vendes a l'exterior han augmentat interanualment un 5,49%. Si considerem que en aquest període de 2020 encara no s'havia produït la frenada de la Covid-19, és un resultat important. Pel que fa a les importacions, no s'acaben de recuperar i disminueixen un 16,74% en comparació dels mateixos mesos de l'any anterior.

Els dos primers mesos de l'exercici actual, les vendes a l'exterior han augmentat interanualment un 5,49%

Quadre 15. Les exportacions i importacions a Tarragona.

	Any 2020		Any 2021	
En milers d'euros	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	617.374	1.202.435	629.190	883.885
Febrer	632.181	1.053.612	688.909	994.511
Març	585.372	887.293		
Abril	468.809	625.112		
Maig	489.202	629.124		
Juny	587.800	656.095		
Juliol	585.764	850.055		
Agost	569.074	881.050		
Setembre	768.622	922.606		
Octubre	793.966	1.186.976		
Novembre	772.426	955.576		
Desembre	746.365	1.034.076		
TOTAL	**7.616.955**	**10.884.010**	**1.318.099**	**1.878.397**

	Any 2020		Any 2021	
Variació interanual (%)	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	-21,86	-8,23	1,91	-26,49
Febrer	-1,12	-6,5	8,97	-5,61
Març	-32,84	-30,29		
Abril	-32,96	-43,04		
Maig	-36,62	-52,55		
Juny	-12,66	-42,06		
Juliol	-16,58	-33,18		
Agost	-1,74	-19,13		
Setembre	-8,56	-21,95		
Octubre	-4,62	-8,36		
Novembre	-9,65	-22,3		
Desembre	14,48	-3,09		
TOTAL	**-14,48**	**-24,43**	**5,49**	**-16,74**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

L'esforç exportador ha estat molt significatiu, amb un augment de les vendes a l'Àsia i la continuïtat de la zona euro. En canvi, les vendes a Amèrica han caigut notablement després de 2018. Les limitacions aranzelàries d'EUA i el baix creixement d'Hispanoamèrica han determinat la menor propensió de les vendes a aquesta zona. Pel que fa a les variacions amb l'Àsia, si bé han estat molt oscil·lants, en el conjunt dels quatre anys considerats han augmentat.

Gràfic 19. Variació interanual de les exportacions per zones geogràfiques (%)

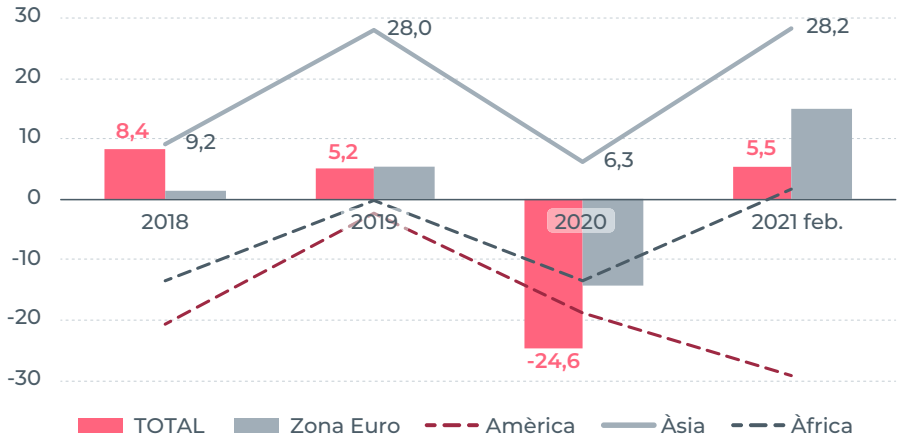

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

La major caiguda de les exportacions a Tarragona en comparació de Catalunya i també del conjunt d'Espanya no ha permès millorar el pes que la zona té en el total català pel que fa a vendes a l'exterior, malgrat el diferent signe interanual dels dos primers mesos de 2021. La mateixa relació s'ha donat amb les importacions, el que ha permès augmentar lleugerament el pes d'aquestes en el conjunt català. Els dos primers mesos de 2021 ens permeten tenir unes perspectives de recuperació de vendes a l'exterior, encara que a la zona el preu del petroli té un efecte molt directe, cosa que també passa en el cas de les importacions.

Quadre 16. Comparació dinàmica exportadora i importadora (%).

Àmbit geogràfic	Exportació	Importació
Tarragona 2020	-13,3	-24,6
Tarragona febrer 2021	5,5	-16,7
Catalunya 2020	-10,3	-18,1
Catalunya febrer 2021	-2,1	-12,1
Espanya 2020	-10,0	-14,7
Espanya febrer 2021	-6,6	-11,1
Pes Tarragona / Catalunya (%)	**Exportació**	**Importació**
2020	11,49	14,38
Febrer 2021	11,36	14,39

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

La major part de les exportacions de de l'àrea estan destinades a la zona euro, que representa en línia ascendent gairebé un 65% de les vendes a l'exterior de l'àrea (gràfic 20). La resta d'Europa, incloent la Gran Bretanya i Rússia, pren una consideració major que la resta de països de la UE. La incidència d'Àsia és creixent però feble, i la d'Amèrica, si bé és més significativa, ha experimentat un ritme decreixent els darrers anys. Pel que fa a l'Àfrica, malgrat les seves oscil·lacions, té un pes similar.

La major part de les exportacions de l'àrea estan destinades a la zona euro

Gràfic 20. Distribució de les exportacions per zones geogràfiques (%)

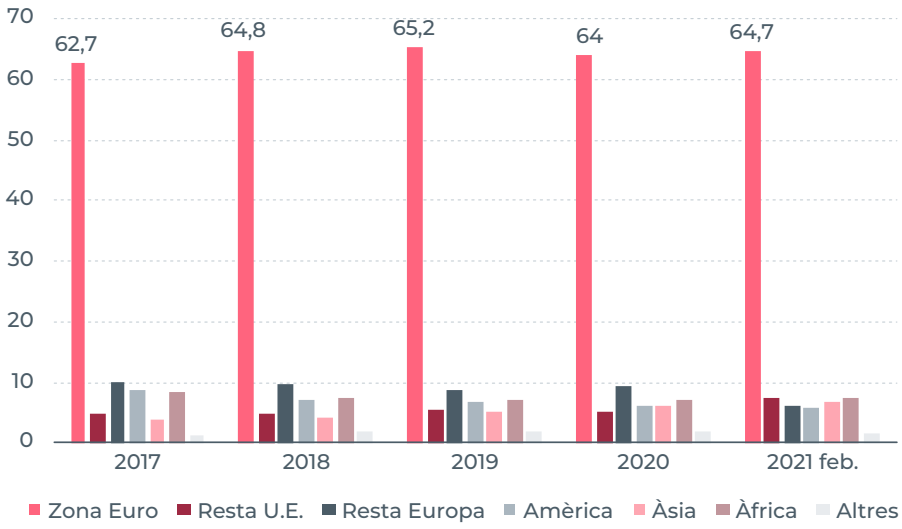

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Les importacions es distribueixen d'una forma molt diferent de les exportacions, tal com es pot observar comparant ambdós gràfics (20 per a les vendes i 21 per a les compres). La principal zona venedora també és l'àrea de l'euro, seguida d'Àsia i l'Àfrica, oscil·lant en la seva rellevància, que entre les dues representen gairebé el 45% de les compres a l'exterior. Les altres zones registren uns valors molt inferiors i s'observa una disminució dels percentatges al llarg d'aquests anys. Això assenyala la major concentració de les importacions en tres àrees principals —la zona euro, Àsia i Àfrica— que representen el 80,3% de les importacions del 2021 quan l'any 2017 en representaven el 70,2%

La principal zona venedora també és l'àrea de l'euro, seguida d'Àsia i l'Àfrica

Gràfic 21. Distribució de les importacions per zones geogràfiques (%)

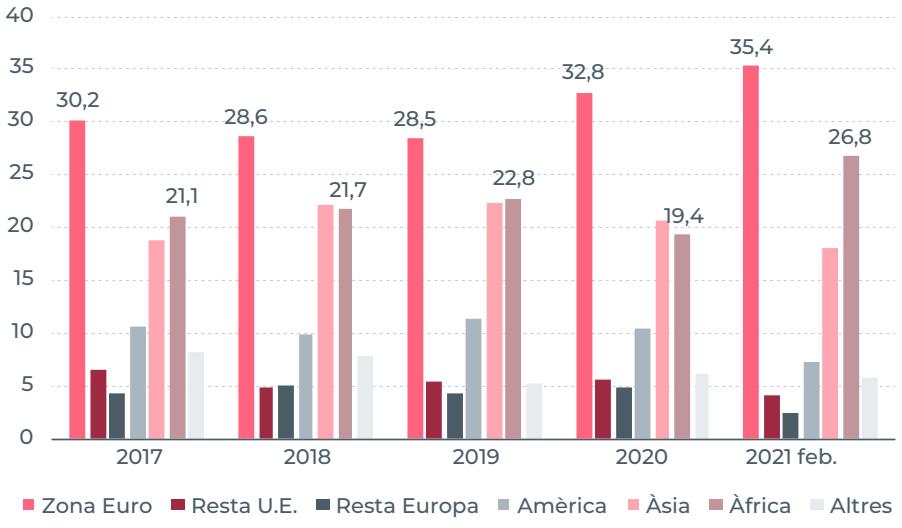

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

12. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts

El primer trimestre de l'exercici de 2021 presenta una diferència important comparat amb el de 2020, ja que aquest darrer va conèixer dos estats: un de forts controls a l'economia i a la mobilitat per causa de la pandèmia i els dos primers mesos de normalitat. En canvi, al 2021 ens trobem en la tercera onada de la pandèmia, amb restriccions de mobilitat i una adaptació de moltes activitats productives a aquesta realitat. Un cert optimisme per l'efecte de les vacunes i unes perspectives de sortir de l'impàs que ha pogut significar la pandèmia permeten esperar una millora en les perspectives econòmiques. Això, que és general, també esta succeint a Tarragona. Tot i tenir presents les dificultats de molts sectors d'activitat dependents del turisme, en aquest cas la forta estacionalitat del turisme a la zona i un cert optimisme relatiu per la temporada estival —perduda la de Setmana Santa— donen unes millors perspectives per sortir del forat econòmic actual.

Un cert optimisme per l'efecte de les vacunes i unes perspectives de sortir de l'impàs

En resumir el trimestre en cinc punts, podem considerar el següent:

1. L'ocupació ha disminuït en dades interanuals un 1,03%. La caiguda s'ha controlat, en part, per l'augment de l'ocupació en la construcció (26,34%), que ha compensat la caiguda de la indústria i l'agricultura. La taxa d'atur ha augmentat gairebé tres punts en valors interanuals fins a arribar al 15,50%, una xifra molt per sobre de la taxa catalana (12,90%) i similar a l'espanyola. L'atur registrat, un indicador molt significatiu en aquests moments, ha incrementat un 19,4% en valor interanual i al conjunt català ho ha fet en un 21,31%.

L'ocupació ha disminuït en dades interanuals un 1,03%

2. Les contractacions laborals han disminuït menys a la zona (-4,64%) que al conjunt català. Les indefinides s'han reduït un 12,44% i les temporals, un 3,54%. Les afiliacions a la Seguretat Social s'han incrementat un 3,80% en comparació del març de 2020, quan els efectes de la pandèmia les van fer caure en picat. També ha augmentat el nombre d'empreses amb treballadors que cotitzen com a assalariats (2,82%).

Les contractacions laborals han disminuït menys a la zona (-4,64%) que al conjunt català

3. Les possibilitats inversores augmenten si considerem l'increment dels crèdits a finals de 2020 (2,15%) i l'augment de la inversió per a ampliacions en societats (0,64%). Tot i això, per altra banda, hi ha hagut una caiguda del crèdit hipotecari del 21,96%. Malgrat que no volen ser pessimistes, les expectatives inversores continuen baixes, encara i que hi ha més confiança en el reflotament d'activitats productives que fa uns mesos.

Les possibilitats inversores augmenten

4. Al març el nivell de preus ha augmentat un 1,5%, un percentatge superior als increments català i espanyol, la qual cosa està motivada per la repercussió superior que tenen a la zona els increments del preu del petroli, manifestada en transports i habitatge (electricitat i gasoil de calefacció) i productes alimentaris sense elaborar. En tot cas, la inflació subjacent registra un 0,3%, fet que fa palès que no s'ha entrat en una dinàmica alcista de preus.Territorialment, les zones més afectades per l'impacte econòmic del confinament han estat les del Camp de Tarragona, on es concentren els majors centres productius de la zona, amb un impacte significatiu en els nuclis turístics de Cambrils, Salou i Vila-seca.

El nivell de preus ha augmentat un 1,5%, un percentatge superior als increments català i espanyol

5. El comerç amb l'exterior va acabar l'any 2020 amb una caiguda del 13,3% en les exportacions i del 16,7% en les importacions, però als dos primers mesos de l'exercici actual la variació interanual és positiva en el cas de les exportacions (5,5%), mentre que les importacions continuen a la baixa (16,7%). L'esforç exportador, tot i les dificultats de la situació actual, és encomiable i més en un resultat positiu que contrasta amb el de Catalunya (2,1%) i d'Espanya (-6,6%).

Als dos primers mesos de l'exercici actual la variació interanual és positiva en les exportacions (5,5%)

Tot i les dificultats que encara es plantegen per entrar en una situació econòmica menys plena d'incerteses, el primer trimestre de 2021 mostra indicis de millora en l'activitat, representats per alguns increments d'indicadors i per caigudes menys fortes en d'altres que semblaven imparables a la baixa. L'aterratge en una situació postpandèmia afectarà moltes empreses que depenen de crèdits ICO i d'ERTOs. La sortida d'aquestes en bones condicions, així com les possibilitats que ofereix l'activitat turística en la temporada estival, determinaran la profunditat de la crisis a la zona i la velocitat amb què es podrà deixar enrere.

L'aterratge en una situació postpandèmia afectarà moltes empreses que depenen de crèdits ICO i d'ERTOs

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

1r TRIMESTRE 2021

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

cambraReus

Cambra Tarragona

Cambra de Comerç de Tortosa

Cambra de Comerç de Valls

Diputació Tarragona